

Etelä-Pohjanmaan
keskusverkkoselvitys

Elina Nieminen, Etelä-Pohjanmaan liitto

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Etelä-Pohjanmaan keskusverkkoselvitys

B:72

ISBN 978-951-766-271-0 (nide)

ISBN 978-951-766-272-7 (verkkojulkaisu)

ISSN 1239-0607

Julkaisuvuosi 2015

www.epliitto.fi

SISÄLTÖ

1. Johdanto	1
2. Selvityksen taustat ja tavoitteet	2
2.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2
2.2 Keskeiset käsitteet	5
2.3 Keskustatoimintojen alueiden määrittelyn tarve ja kriteerit	6
2.4 Maakuntien keskusverkkotarkastelut	7
3. Etelä-Pohjanmaan keskusverkon aiemmat määrittelyt	8
3.1. Voimassa olevan maakuntakaavan keskusverkko	8
3.2 Suomen ympäristökeskuksen keskusverkkotarkastelu	11
4. Etelä-Pohjanmaan taajamat	14
4.1 Taajamien yleiskuvaus	14
4.2 Väestön ja työpaikkojen määrä ja viimeaikainen kehitys taajamissa	17
5. Keskustatoimintojen alueiden määrittely	23
5.1 Paikkatietoon ja tilastoihin perustuva tarkastelu	23
5.2 Tarkasteltavat muuttujat	24
5.3 Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueet	25
5.4 Menetelmän pohdintaa	29
6. Seinäjoen keskustatoimintojen alueen rajaaminen	30
6.1 Paikkatietoon ja tilastoihin perustuva tarkastelu	30
6.2 Tarkasteltavat muuttujat	30
6.3 Seinäjoen keskustatoimintojen aluerajaus.....	35
7. Yhteenveto.....	36
8. Lähteet	38
9. Liitteet.....	40
Liite 1. Etelä-Pohjanmaan taajamien väestökehitys 2000–2013.....	40
Liite 2. Etelä-Pohjanmaan taajamien työpaikkakehitys 2000–2012.....	42

1. Johdanto

Etelä-Pohjanmaan vuonna 2005 hyväksyttyä maakuntakaavaa päivitetään vaiheittain. Vaihemaakuntakaava I käsittelee tuulivoimaa, Vaihemaakuntakaava II:n aiheena on kauppa, liikenne, keskustatoiminnot, ja III vaihemaakuntakaava kattaa teemat turvetuotanto, suoluonnon suojelu, bioenergialaitokset, energiapuun terminaalit, kulttuurimaisemat. Tämä selvitys on tehty tukemaan Etelä-Pohjanmaan II vaihemaakuntakaavan - Kauppa, Liikenne, Keskustatoiminnot laatimista, ja erityisesti sen keskustatoimintojen alueisiin liittyvää osuutta.

Kauppa ja keskustatoimintojen alueet liittyvät kiinteästi yhteen. II vaihemaakuntakaavan kaupan aihealuetta varten on jo aiemmin laadittu selvitykset *Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030*-selvitys FCG:n konsulttityönä (Ollikainen ym. 2011) ja tätä selvitystä on päivitetty raportissa *Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkon nykytila ja mitoitusarpeet 2030* (Etelä-Pohjanmaan liitto 2013). Näissä selvityksissä on selvitetty kaupan palveluverkkoa Etelä-Pohjanmaalla. Lisäksi Seinäjoen kaupunki on teettänyt FCG:n työnä selvityksen *Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset* (Ollikainen & Pohjola 2014), jossa on kuvattu Seinäjoen kaupungin palveluverkko ja kaupan mitoitusarpeet. Näitä selvityksiä on hyödynnetty tämän selvityksen taustatietoina.

Selvityksessä tarkastellaan aluksi keskusverkon määrittelemiseen liittyvää lainsäädäntöä ja käsitteitä. Sitten luodaan katsaus Suomen sekä erityisesti Etelä-Pohjanmaan aiempiin keskusverkon määrittelyihin, joita ovat tehneet Etelä-Pohjanmaan liitto vuoden 2005 maakuntakaavaa varten, sekä Suomen ympäristökeskus. Tämän selvityksen tavoitteena on tuottaa ajankohtaista tietoa Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueista. Keskustatoimintojen alueiden määrittely on tärkeää kaupan sijainnin ohjauksen kannalta, ja myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät sitä (Ympäristöministeriö 2013: 34).

Etelä-Pohjanmaan keskusverkon nykytilan analysoimiseksi selvityksessä on tarkasteltu keskustatoimintojen alueita paikkatieto- ja tilastollisin menetelmin. Aineistona paikkatieto- ja tilastollisessa tarkastelussa käytetään Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) yhdyskuntarakenteen seurannan tietojärjestelmän (YKR) aineistoja. Lähtökohtana ovat YKR-taajamat, joita on kuvattu omassa luvussaan. Keskustatoimintojen alueita analysoidaan keskustahakuisten toimintojen, kuten palvelujen ja asumisen sekä toimintojen monipuolisuuden avulla. Seinäjoen kaupungin keskustatoimintojen alueelle muodostetaan aluerajaus, ja muita keskustatoimintojen alueita käsitellään YKR-taajamien tasolla. Selvityksen tuottamia analyysien tuloksia hyödynnetään taustatietona tuleville kaavaratkaisuille.

Selvityksen on laatinut tutkimussihteeri, FM Elina Nieminen Etelä-Pohjanmaan liitosta alkuvuoden 2015 aikana, ja sitä ovat ohjanneet suunnittelujohtaja Antti Saartenoja ja maankäytön suunnittelija Markus Erkkilä Etelä-Pohjanmaan liitosta. Prosessin aikana on pidetty Seinäjoen keskustatoimintojen aluerajauksen tiimoilta kaksi palaveria Seinäjoen kaupungin edustajista koostuvan ryhmän kanssa. Ryhmään kuuluivat yleiskaava-arkkitehti Jyrki Kuusinen, paikkatietoasiantuntija Jari Vähätiitto ja kaavoitusavustaja Maija Hakola-Äijö.

2. Selvityksen taustat ja tavoitteet

2.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ohjaa kaavoitusprosessia sen eri tasoilla. Laissa on määritetty tavoitteet maakuntakaavoitukselle, ja niistä kohta yksi liittyy erityisesti alue- ja yhdyskuntarakenteeseen:

”Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota: 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen (MRL 28 §).”

Erityisesti maakuntatason suunnittelua ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), joiden toteutumista tulee edistää maakunnan suunnittelussa (MRL 24 §).

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on annettu toimivan aluerakenteen sekä eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun kokonaisuuksissa yleis- ja erityistavoitteita, jotka liittyvät keskusverkon määrittelemiseen (VN 13.11.2008). Yleistavoitteet ovat periaatteellisia linjauksia, kun taas erityistavoitteet ovat luonteeltaan alueidenkäytön suunnittelua velvoittavia. Seuraavassa on esitelty ne valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yleis- ja erityistavoitteet, jotka liittyvät keskusverkon määrittelyyn.

Toimivan aluerakenteen kokonaisuuden yleistavoitteissa linjataan alueidenkäytön tavoitteita olemassa olevia rakenteita hyödyntäen sekä korostetaan aluerakenteen monikeskuksisuutta ja verkottuneisuutta:

”Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävää hyödyntämistä.

Aluerakennetta kehitetään monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena. Toimivan aluerakenteen runkona kehitetään Helsingin seutua, maakuntakeskuksia sekä kaupunkiseutujen ja maaseudun keskusten muodostamaa verkostoa.

Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä.”

Erityistavoitteissa määritellään selkeästi tarve keskusverkon määrittelylle:

”Maakunnan suunnittelussa on esitettävä valtakunnallisesti tärkeät vyöhykkeet sekä kaupunki- ja taajama-verkostot ja niiden kehittämisperiaatteet.”

Eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun kokonaisuuden yleistavoitteissa painotetaan niin ikään olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja keskusten hyödyntämistä, sekä asetetaan tavoitteita keskusten ja niiden keskusta-alueiden kehittämiselle:

”Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia.

Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen.

Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina.”

Erityistavoitteissa määritellään kaavoituksen tavoitteet yhdyskuntarakenteen eheyttämisessä sekä keskusjärjestelmän ja palveluverkon vaatimukset. Tärkeä tavoite VAT:ssa on kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, mihin pyritään yhdyskuntarakennetta tiivistämällä sekä vähentämällä liikkumisen – erityisesti yksityisautoilun – tarvetta kaupunkiseuduilla.

”Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävä kehityksen mukaista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle.”

Olemassa oleva yhdyskuntarakenteen määrittelemine on tärkeää, jotta VAT:den mukaisesti voidaan suunnittelussa sijoittaa asuminen, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sen yhteyteen.

2.2 Keskeiset käsitteet

Seuraavassa on määritelty keskusverkkoon kiinteästi liittyviä käsitteitä.

Keskus voidaan määritellä esimerkiksi sen tarjoamien palvelujen perusteella:

”Perinteisen määrittelyn mukaan keskus on yksinkertaisesti keskuspalvelujen sijaintipaikka. Keskuspalveluja ovat esimerkiksi kaupat, pankit, sosiaali- ja terveyspalvelut, kulttuurilaitokset ja hallintopalvelut.” (Mikkonen 2009: 23.)

Monikeskuksisuuden määritelmiä on monenlaisia, eikä käsitteen määrittelemine ole yksiselitteistä. Professori Jussi Jauhiaisen mukaan (Jauhiainen 2011: 12) *”Monikeskuksisuus tarkoittaa synergisesti vuorovaikutteista alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä tähän liittyvää toiminnallisuuden keskittymisen ja hajautumisen mielekästä tasapainoa. Sillä tuetaan kaupunkiseutujen, muiden alueiden sekä aluerakenteen taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.”* Monikeskuksisuuden synonyymina voidaan käyttää myös 1970-luvulla käyttöön otettua termiä *”hajakeskittyminen”*, jota tällä hetkellä tapahtuu Suomessa, kun keskus rakenne harvenee ja suuret kaupunkikeskukset menestyvät (Rissanen ym.: 119).

Keskusta-alue on keskuksen *”toiminnallinen keskus”*, jonka ympäristöministeriö on määritellyt palvelujen, asuntojen ja työpaikkojen helposti saavutettavana sijaintipaikkana:

”Keskusta-alueella tarkoitetaan maakunnan, kunnan tai sen osan toiminnallista keskusta, jossa sijaitsee tiiviisti ja monipuolisesti keskustahakuisia palvelutoimintoja, kuten päivittäistavarakauppaa, erikoiskauppaa, vapaa-ajan palveluja ja julkisia palveluja sekä merkittävässä määrin eri toimialojen työpaikkoja ja asutusta.

Keskusta-alue on hyvin saavutettavissa ja sinne on hyvät liikenneyhteydet ympäröiviltä asuinalueilta. Keskusta-alue on keskustaajaman tai alakeskuksen osa-alue, ts. keskusta-alue liittyy aina taajama-alueeseen.”
(Ympäristöministeriö 2013: 34)

Keskustatoimintojen alueen määritelmä puolestaan liittyy keskusta-alueiden määrittelyyn kaavoituksessa:

”Keskusta-alue osoitetaan maakunta- ja yleiskaavoissa keskustatoimintojen alue-kaavamerkinnällä. Keskustatoimintojen alueella ja alakeskuksella ymmärretään keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen aluetta, joka muodostaa todellisen toiminnallisen keskustan. Keskustatoimintojen alue- ja kohdemarkintä eivät sovellu käytettäväksi alueilla, joiden palvelutarjonta koostuu pelkästään kaupallisista palveluista kuten vähittäiskaupan suuryksiköistä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Keskustatoimintojen alueet ja alakeskukset voidaan osoittaa joko alue- tai kohdemarkintöinä. Maakunta- ja yleiskaavan keskustatoimintojen alueilla vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen ei edellytä KM -merkintää asemakaavassa.” (Ympäristöministeriö 2013: 73.)

Määritelmässä KM-merkinnällä tarkoitetaan keskustatoimintojen alueen ulkopuolelle sijoitettavan vähittäiskaupan suuryksikön merkintää.

2.3 Keskustatoimintojen alueiden määrittelyn tarve ja kriteerit

Keskustatoimintojen alueiden määrittely on olennainen osa kaupan sijainnin ohjausta, sillä MRL 71 c § mukaan:

”Vähittäiskaupan suuryksiköiden ensisijainen sijaintipaikka on keskusta-alue, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perusteltu.

Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen maakuntakaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle edellyttää, että vähittäiskaupan suuryksikön sijoituspaikaksi tarkoitettu alue on maakuntakaavassa erityisesti osoitettu tähän tarkoitukseen.”

Ympäristöministeriö on kirjoittanut vähittäiskaupan kaavoittamisen tueksi oppaan, jossa käsitellään myös keskusta-alueiden määrittelemistä (Ympäristöministeriö 2013: 34–36). Oppaassa todetaan, että nykyisten keskusta-alueiden tunnistaminen ja rajaaminen on kaupan sijainti- ja mitoitusratkaisujen sekä niiden vaikutusten arvioinnin vuoksi välttämätöntä. Selvityksiin perustuen keskustatoimintojen alue-merkintää voidaan käyttää myös osoittamaan laajentuvia tai uusia keskusta-alueita.

Keskustatoimintojen alueiden rajaamisessa käytetään toiminnallisia, laadullisia ja määrällisiä kriteereitä, joita ovat esimerkiksi väestötiheys, rakentamisen tehokkuus, toimintojen monipuolisuus ja rakentamistapa (Ympäristöministeriö 2013: 36). Oppaan mukaan keskustatoimintojen alueet voidaan osoittaa aluevarauksina tai kohdemerkintöinä, joita käytetään usein maakuntakaavatasolla alueiden suhteellisen pienen koon vuoksi. Tässä selvityksessä muodostetaan Seinäjoen keskustatoimintojen alueelle aluerajaus, ja muut keskustatoimintojen alueet käsitellään taajamakoh-
taisesti, sillä ne tullaan todennäköisesti merkitsemään tulevassa vaihemaakuntakaavassa kohdemerkintöinä.

2.4 Maakuntien keskusverkkotarkastelut

Ministeriöt (YM, TEM, LVM ja MMM) ovat valtioneuvoston päätöksellä alkaneet valmistella aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvaa vuoteen 2050 (Rissanen ym. 2013: 7). Kehityskuvaa pohjustamaan Tampereen teknillisen yliopiston Liikenteen tutkimuskeskus Verne ja Suomen ympäristökeskus SYKE ovat laatineet Alli-kartaston, joka tarkastelee aluerakennetta valtakunnallisella tasolla. Alli-kartaston keskusverkkoa käsittelevässä luvussa todetaan, että keskusverkkomääritykset suuntaavat eri hallinnonalojen toimenpiteitä ja investointeja sekä alueidenkäytön ohjausta (Rissanen ym.: 118.) Kartastossa on esitelty maakuntasuunnitelmien näkemykset keskus- ja palveluverkosta koko maan osalta.

Alli-hankkeeseen liittyen vuonna 2014 julkaistiin Ympäristöministeriön rahoittaman Keskusverkko kartalle (KEKA)-hankkeen työpaperi, jossa käsitellään Suomen keskusverkkotarkasteluja 1960-luvulta nykypäivään (Vesala ym. 2014). Hankkeessa on inventoitu maakuntaliittojen nykyisiä keskus- ja palveluverkkotarkasteluja. Keskusverkkotarkasteluista todetaan, että verrattuna kaupan palveluverkko- ja palveluverkkoselvityksiin (jälkimmäinen sisältää kaupan lisäksi myös julkisten palvelujen sijainnin) keskusverkkoselvitykset ovat monipuolisempia tarkasteluja (Vesala ym. 2014: 15). Keskusverkkoselvityksissä otetaan usein huomioon kaupan ja julkisten palveluiden verkoston lisäksi myös alueiden välinen vuorovaikutus, kuten asiointi- ja työmatkat.

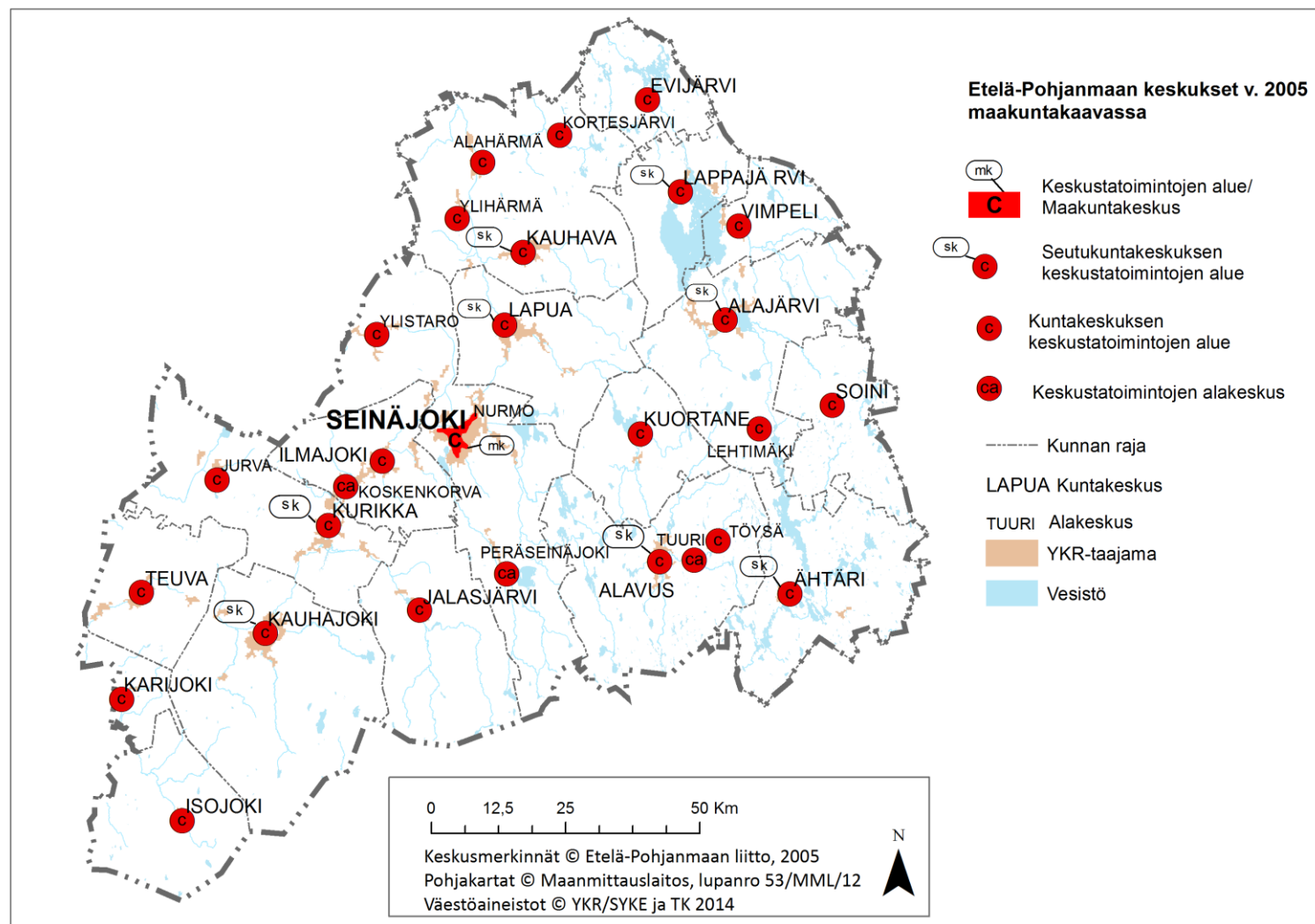
Verrattuna SYKE:n tekemiin keskustarajauksiin, maakuntien tekemät tarkastelut ovat tarkemmalla tasolla, mistä johtuen keskusverkkoon kuuluviksi on määritelty pienempiä keskuksia kuin SYKE:n rajauksissa. Lisäksi SYKE:n tarkastelusta poiketen maakuntaliittojen keskusverkkoselvitysten pohjalla on usein joku oletamus keskusverkosta, kuten esimerkiksi YKR-taajamat. (Vesala ym. 2014: 16.)

Keskusverkkoselvityksillä kuvataan keskusverkon nykytilaa, kun taas kaavassa on mukana myös näkemys tulevaisuudesta (Vesala ym. 2014: 20). Keskusverkkoselvityksissä esitetään usein myös hierarkkisesti määritellyt keskusluokat. Keskustasoja ei kuitenkaan välttämättä eritellä kaavoissa. Tyypillisesti kaavoissa esitetään keskustatoimintojen alueet aluerajauksena tai kohdemerkintänä sekä keskustatoimintojen alakeskukset.

3. Etelä-Pohjanmaan keskusverkon aiemmat määritelyt

3.1. Voimassa olevan maakuntakaavan keskusverkko

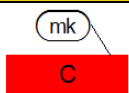
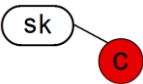
Keskusverkko on määritelty vuonna 2005 vahvistetussa, voimassa olevassa maakuntakaavassa kuvan 1 mukaisesti.

Kuva 1. Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueet vuoden 2005 maakuntakaavassa.

Vuoden 2005 maakuntakaavassa keskukset on luokiteltu maakunta-, seutukunta- ja kuntakeskuksiin sekä keskustoimintojen alakeskuksiin (taulukko 1).

Taulukko 1. Keskushierarkia ja keskusmerkinnät Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa (2005). Vuodesta 2005 lähtien muihin kuntiin yhdistyneet kunnat kursivilla.

Keskusluokka	Lukumäärä	Maakuntakaavamerkintä	Luokkaan kuuluvat keskukset
Maakuntakeskus	1		Seinäjoki/Nurmo
Seutukuntakeskus	8		Alajärvi, Alavus, Kauhajoki, Kauhava, Kurikka, Lapua, Lappajärvi, Ähtäri
Kuntakeskus	16		<i>Alahärmä</i> , Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, <i>Jurva</i> , Karijoki, <i>Kortesjärvi</i> , Kuortane, <i>Lehtimäki</i> , Soini, Teuva, <i>Töysä</i> , Vimpeli, <i>Ylihärmä</i> , <i>Ylistaro</i>
Keskustoimintojen alakeskus	3		Tuuri, Koskenkorva, <i>Peräseinäjoki</i>

Keskusverkon uudelleen määrittely on tarpeen muun muassa, koska edellisestä määrittelystä on kulunut jo reilusti aikaa – voimassa oleva maakuntakaava on saatettu vahvistamismenettelyyn vuonna 2003 – ja maakunnan kunnissa on tapahtunut useita kuntaliitoksia. Vähintään kuntakeskustasoisia keskuksia oli vuoden 2005 maakuntakaavassa 25; näistä 7 on vuodesta 2005 lähtien yhdistynyt muihin kuntiin (taulukko 2). Itsenäisiä kuntia on Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2015 18, ja vuoden 2016 alkuun on suunniteltu kuntaliitos, jossa Jalasjärvi yhdistyy Kurikkaan. Kuntaliitokset

ovat mahdollisesti vaikuttaneet entisten kuntakeskusten palvelutarjontaan ja väestön sijoittumiseen, jolloin ne eivät välttämättä enää täytä keskustatoimintojen alueiden kriteerejä.

Taulukko 2. Etelä-Pohjanmaan kuntaliitokset vuosina 2005–2013 (Lähde: Kuntaliiton www-sivut).

Yhdistyneet kunnat	Mihin kuntaan liittyivät	Vuosi
Peräseinäjoki ja Seinäjoki	Seinäjoki	2005
Lehtimäki ja Alajärvi	Alajärvi	2009
Kauhava, Alahärmä, Ylihärmä ja Korttesjärvi	Kauhava	2009
Kurikka ja Jurva	Kurikka	2009
Seinäjoki, Nurmo ja Ylistaro	Seinäjoki	2009
Alavus ja Töysä	Alavus	2013

3.2 Suomen ympäristökeskuksen keskusverkkotarkastelu

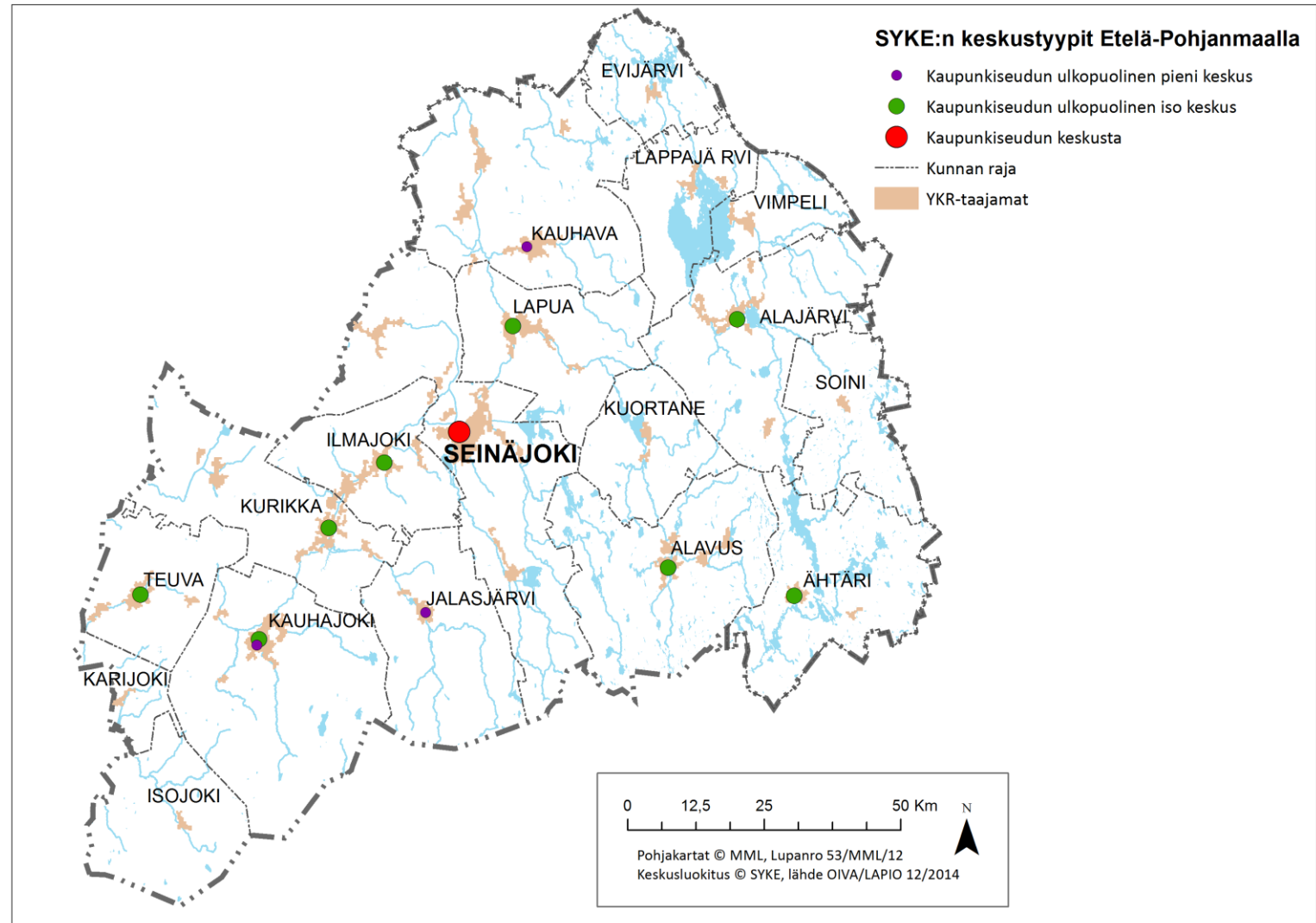
Suomen ympäristökeskus (SYKE) on määritellyt keskusta-alueet yhtenevien kriteerien pohjalta valtakunnallisesti. Vähittäiskaupan kaavoituksen oppaassa todetaan, että SYKE:n keskusta-alueiden rajauksia voidaan käyttää keskusta-alueiden tunnistamisen ja rajaamisen pohjana (Ympäristöministeriö 2013: 34).

SYKE:n keskusta-alueiden rajaamisessa on käytetty YKR-aineiston 250x250 metrin ruututiedoista työpaikka- ja väestötietoja vuodelta 2010. Keskusta-alueet on rajattu paikkatietopohjaisesti naapuriruutumenetelmää hyödyntäen. Kriteereinä on käytetty palveluiden työpaikkojen, vähittäiskaupan työpaikkojen sekä väestön keskittymistä ja palveluiden monipuolisuutta, jota on tarkasteltu aloittain työpaikkatietojen perusteella. Keskustalle ominaisiksi palvelutoiminnoiksi on määritetty 1. sosiaali- ja terveystalvet, 2. julkinen hallinto, 3. rahoitustoiminta, 4. taiteet, viihde ja

virkestys sekä 5. majoitus- ja ravitsemustoiminta. Näille muuttujille on määrätty raja-arvot, ja ruudut on luokiteltu kahdeksaan luokkaan, joista ylin on keskusydin. Alemman luokan ruudut muodostavat alakeskuksia, mikäli ne sijaitsevat irrallaan ylemmän tason keskuksesta. (Helminen/SYKE 2013.)

SYKE on rajannut keskusta-alueet aluerajauksina, mutta alueiden maakuntakaavatasoon verrattuna pienestä koosta johtuen SYKE:n määrittelemät keskustat on esitetty alla olevassa kartassa kohdemerkintöinä (kuva 2). SYKE:n menetelmä tunnistaa Etelä-Pohjanmaalta yhteensä 12 keskusta-aluetta: yhden kaupunkiseudun keskustan (Seinäjoki), kahdeksan kaupunkiseudun ulkopuolista isoa keskusta ja kolme kaupunkiseudun ulkopuolista pientä keskusta (taulukko 3). Kauhajoella sijaitsee keskustaajaman alueella kaksi erillistä keskusta-aluetta, joista toinen kuuluu SYKE:n luokituksen mukaan kaupunkiseudun ulkopuolisiin isoihin ja toinen pieniin keskuksiin. Kaikki SYKE:n keskusta-alueet sijaitsevat nykyisten kaupunki- tai kuntakeskusten keskustaajamissa (kt) tai kirkonkylissä (kk).

MRL 28 § mukaan *”Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin.”* Myös vähittäiskaupan kaavoituksen oppaassa todetaan, että rajausten tulkinnessa tulee ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet (Ympäristöministeriö 2013: 35). Valtakunnallisesti tehdyn tarkastelun kriteerit ovat niin korkealla, että SYKE:n määrittelemät keskusta-alueet eivät suoraan sovellu käytettäväksi Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueiden määrittelyssä. Etelä-Pohjanmaan paikallisesti merkittävistä keskuksista moni jää luokituksen ulkopuolelle - esimerkiksi kuntakeskukset Evijärvi, Vimpeli, Lappajärvi, Soini, Kuortane, Isojoki ja Karijoki. Lisäksi Seinäjoen keskustata-alueen rajausta on tiukempi, kuin sen paikallisesta näkökulmasta katsoen tulisi olla. SYKE:n keskusta-alueiden rajaamisen menetelmää ja siinä käytettyjä muuttujia on kuitenkin käytetty tämän selvityksen tausta-aineistona menetelmää kehitettäessä ja muuttujia muodostettaessa.

Kuva 2. SYKE:n määrittelemät keskusta-alueet Etelä-Pohjanmaalla.

Taulukko 3. SYKE:n määrittelemät keskusta-alueet kohdemarkintoinä Etelä-Pohjanmaalla (Lähde SYKE/Kaupan tietopankki 2015).

Keskustyyppi	Lukumäärä	Luokkaan kuuluvat keskukset
Kaupunkiseudun keskusta	1	Seinäjoki
Kaupunkiseudun ulkopuolinen iso keskus	8	Alajärven kt, Kurikan kt, Ilmajoen kk, Kauhajoen kt, Teuvan kk, Ähtärin kt, Lapuan kt, Alavuden kt
Kaupunkiseudun ulkopuolinen pieni keskus	3	Jalasjärven kk, Kauhajoen kt, Kauhavan kt

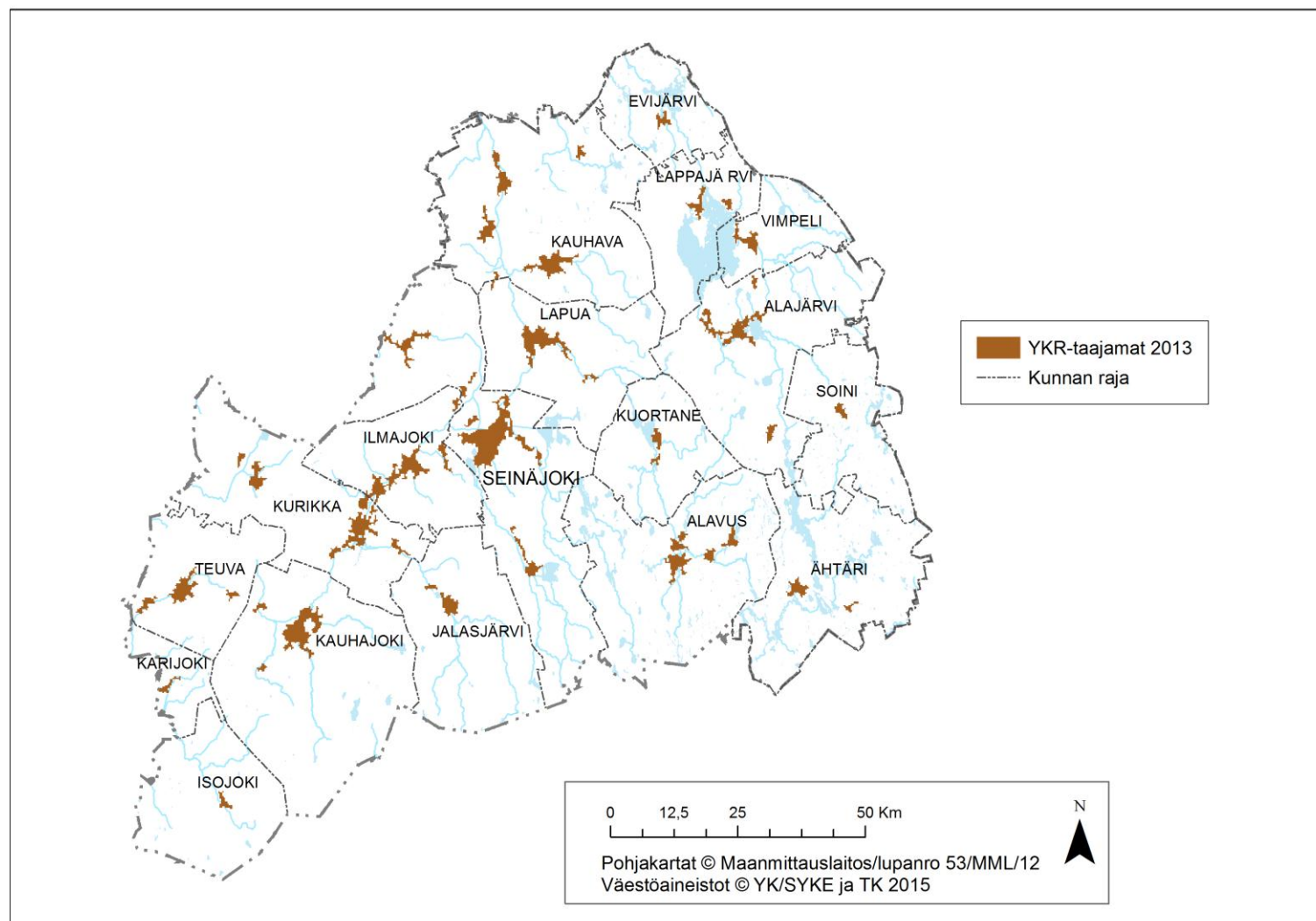
4. Etelä-Pohjanmaan taajamat

4.1 Taajamien yleiskuvaus

Kappaleessa 2.2 esitellyssä keskusta-alueen määritelmässä mainitaan, että keskusta-alue liittyy aina taajama-alueeseen (Ympäristöministeriö 2013: 34). Tämän vuoksi tässä selvityksessä on keskustatoimintojen alueiden rajaamisen lähtökohdaksi valittu YKR-taajamat. YKR-taajamien rajauksen tuottaja Suomen ympäristökeskus (SYKE) on määritellyt taajamat seuraavasti:

”Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta. Rajausta perustuu 250 m x 250 m ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys.” (SYKE 2013a.)

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa on vuoden 2013 rajauksen mukaan yhteensä 50 YKR-taajamaa (kuva 3 ja taulukko 4).

Kuva 3. Etelä-Pohjanmaalla on 50 YKR-taajamaa. Suurimmat taajamat sijaitsevat Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava vyöhykkeellä.

Suurimmat taajamat sijaitsevat vyöhykkeellä, joka muodostaa taajamien ketjun Kauhajoelta Seinäjoen kautta Kauhavalle. Pienempiä taajamia on syntynyt erityisesti suurten taajamien läheisyyteen: näistä käyvät esimerkkinä Knuuttila ja Veneskoski Seinäjoella. Kauhavalla entisten kuntien keskukset Ylihärman ja Alahärman kirkonkylät ovat merkittäviä taajamia Kauhavan keskustaajaman lisäksi. Seinäjoella tällaisia taajamia ovat Ylistaron ja Peräseinäjoen kirkonkylät. Ilmajoen ja Kurikan taajamat ovat puolestaan kasvaneet lähes kiinni toisiinsa.

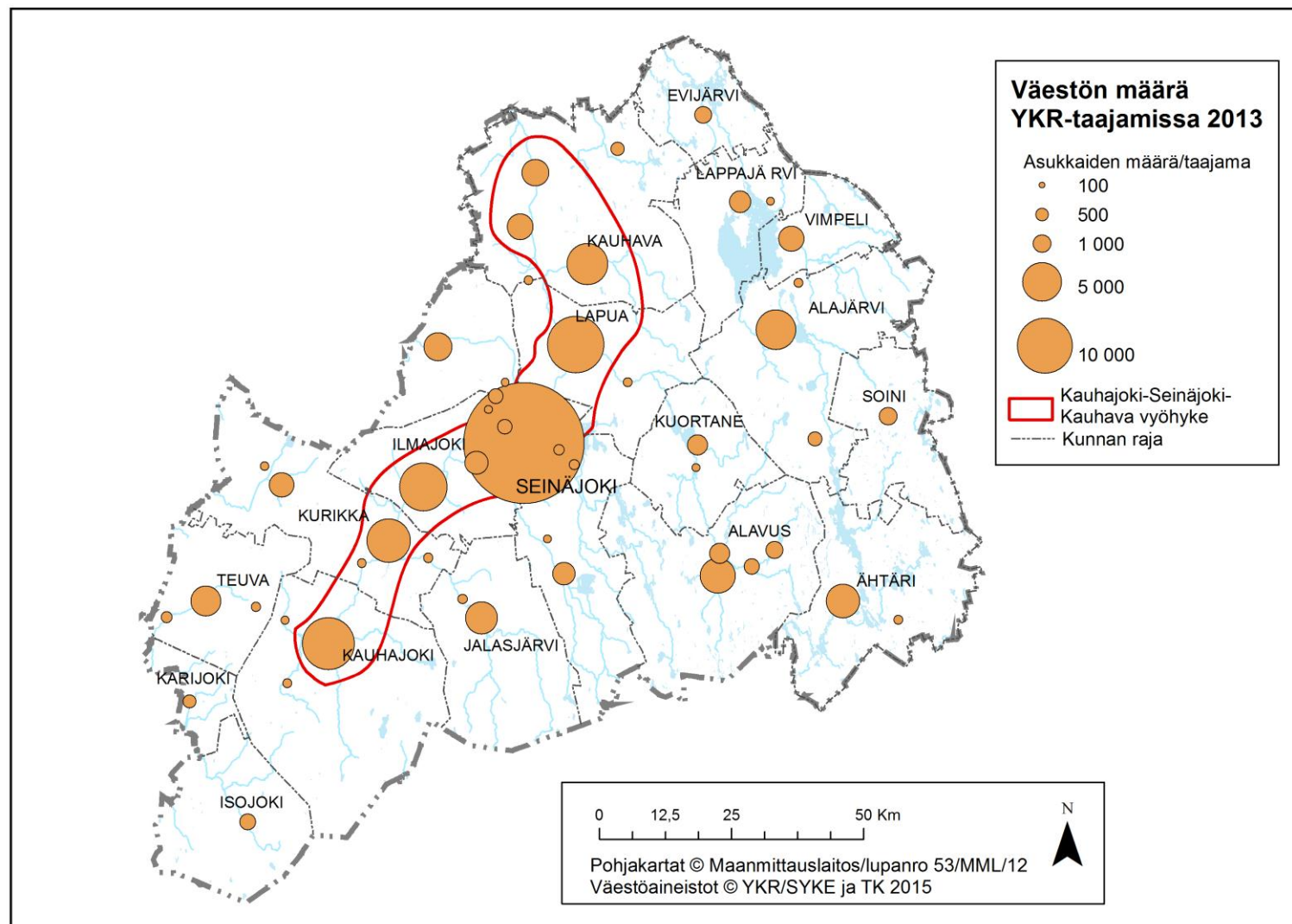
Muulla maakunnassa taajamaverkosto on harvempaa ja taajamat sijaitsevat lähinnä kuntakeskuksissa tai entisissä kuntakeskuksissa; esimerkiksi Alavudella on Alavuden keskustaajaman lisäksi Töysän kirkonkylä, Alavuden aseman seutu ja Tuurin taajama. Alajärvellä on keskustaajaman lisäksi entisen kuntakeskuksen Lehtimäen kirkonkylä.

Taulukko 4. Etelä-Pohjanmaan YKR-taajamat 2013 kunnittain lueteltuna. Osa taajamista sijaitsee kahden eri kunnan alueella. (Lähde: YKR/SYKE ja TK 2015).

Kunta	Taajamat kunnan alueella
Alajärvi	Alajärven kt., Lehtimäki, Luoma-Aho
Alavus	Alavuden kt., Töysän kk, Tuuri, Alavuden aseman seutu
Evijärvi	Evijärven kk.
Ilmajoki	Ilmajoen kk., Ahonkylä, Munakka
Isojoki	Isojoen kk.
Jalasjärvi	Jalasjärven kk., Jokipii
Karjoki	Karjoen kk.
Kauhajoki	Kauhajoen kt., Päntäne, Kainasto
Kauhava	Kauhavan kt., Ylihärmän kk., Alahärmän kk., Korttesjärven kk., Kangas
Kuortane	Kuortaneen kk., Mäyry
Kurikka	Kurikan kt., Ilmajoen kk., Jurvan kk., Niemenkylä, Kakkuri, Luopa
Lappajärvi	Lappajärven kk., Itäkylä
Lapua	Lapuan kt., Tiistenjoki, Kangas
Seinäjoki	Seinäjoen kt., Ylistaron kk., Peräseinäjoen kk., Halkosaari, Heikkilä, Riskunmäki, Knuuttila, Kitinoja, Veneskoski
Soini	Soinin kk.
Teuva	Teuvan kk., Äystö, Perälä
Vimpeli	Vimpelin kk.
Ähtäri	Ähtärin kt., Myllymäki

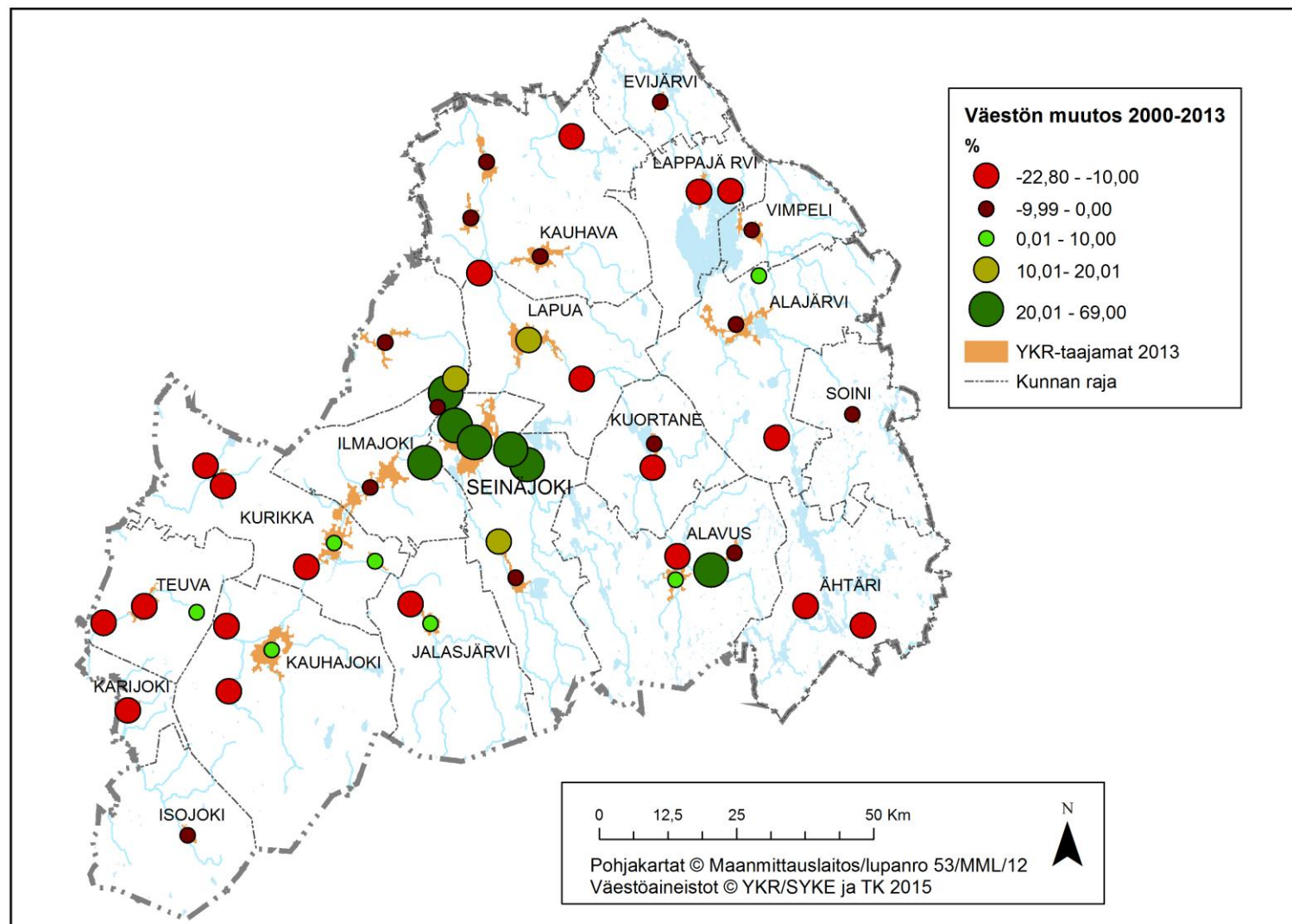
4.2 Väestön ja työpaikkojen määrä ja viimeaikainen kehitys taajamissa

Merkittävä osa Etelä-Pohjanmaan taajamaväestä asuu Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava vyöhykkeellä (kuva 4). Tällä vyöhykkeellä asuu taajamissa yhteensä 94 250 asukasta (YKR/SYKE ja TK 2015).

Kuva 4. Etelä-Pohjanmaan YKR-taajamien väestön määrä symbolein kuvattuna vuonna 2013. Lähde: YKR/SYKE ja TK 2015.

Keskustatoimintojen alueita määriteltäessä on tärkeää ottaa huomioon se, millaiset tulevaisuuden näkymät taajamilla on – eli ovatko ne kasvutaajamia vai vähenevän väestön ja palvelujen taajamia. Etelä-Pohjanmaan taajamien viimeaikaisessa väestönkehityksessä näkyy selkeästi väestön keskittyminen maakunnan ydinalueille (kuva 5 ja Liite 1). 17 taajamassa on väkiluku pysynyt samana tai kasvanut aikavälillä 2000–2013. 33 taajamassa väkiluku on pienentynyt 2000-luvun alusta vuoteen 2013. Etelä-Pohjanmaan taajamien yhteenlaskettu väkiluku on kuitenkin kasvanut 6,5 prosentilla. Voimakkainta kasvu on ollut Seinäjoella ja Lapualla. Monet kuntien nykyiset ja entiset keskustaajamat ja kirkonkylät erityisesti maakunnan reuna-alueilla ovat menettäneet väestöään. Toisaalta joissakin ison keskuksen lähellä sijaitsevilla pienemmissä asutustaajamissa on suhteellinen väestönkasvu ollut hyvin voimakasta, esimerkiksi Ilmajoen Ahonkylässä.

Kuva 5. Väestömäärän muutos Etelä-Pohjanmaan taajamissa vuosina 2000–2013.

Etelä-Pohjanmaan maakunnan taajama-aste oli vuoden 2013 lopussa 71 % ja koko maan 84,9 % (SVT 2015). Verrattuna koko maan taajama-asteeseen Etelä-Pohjanmaan taajama-aste oli melko alhainen. Alla on esitetty kuntien väestönkehitys 2000–2013 sekä kunnittaiset taajama-asteet (taulukko 5). Taajama-asteissa on melko suurta hajontaa kuntien välillä. Seinäjoen taajama-aste on huomattavasti korkeampi (90,2 %) kuin alhaisimman taajama-asteen kunnat Evijärvi (36,2 %) ja Karijoki (38,3 %).

Väestö kasvoi ainoastaan kolmessa kunnassa, ja koko maakunnan väestö vähentyi 0,8 prosentilla. Taajamaväestö on kuitenkin lisääntynyt 6,5 prosentilla, joten keskittymistä taajamiin on tapahtunut. Yleisesti ottaen taajamien väestön väheneminen on myös ollut prosentuaalisesti vähäisempää kuin koko kunnan väkiluvun. Esimerkiksi Evijärven kunnassa väestö on vähentynyt 12,5 % kun keskustaajamassa vastaava luku on vain 4,5 %.

Taulukko 5. Etelä-Pohjanmaan kuntien väestönkehitys 2000–2013 ja taajama-aste 2013. Kunnat on listattu taajama-asteen mukaan suurimmasta pienimpään arvoon. Lähde: Suomen virallinen tilasto 2015.

Kunta	Väestö 2000	Väestö 2013	Muutos	Muutos 2000-2013 (%)	Taajamaväki 2013	Taajama-aste 2013
Seinäjoki	50670	60354	9684	19,1	54207	90,2
Lapua	14055	14692	637	4,5	10986	75,0
Ilmajoki	11832	12099	267	2,3	8632	71,6
Kurikka	15482	14322	– 1160	– 7,5	9797	68,8
Vimpeli	3553	3171	– 382	– 10,8	2156	68,0
Kauhajoki	14831	14081	– 750	– 5,1	9411	67,2
Teuva	6620	5656	– 964	– 14,6	3632	64,4
Kauhava	18967	17065	– 1902	– 10,0	10887	64,0
Ähtäri	7215	6271	– 944	– 13,1	3886	62,3
Alajärvi	11503	10227	– 1276	– 11,1	6094	59,8
Alavus	13135	12228	– 907	– 6,9	7154	58,7
Lappajärvi	4051	3317	– 734	– 18,1	1695	51,2
Soini	2799	2284	– 515	– 18,4	1066	46,8
Jalasjärvi	8924	7987	– 937	– 10,5	3672	46,2
Kuortane	4457	3819	– 638	– 14,3	1529	40,1
Isojoki	2694	2257	– 437	– 16,2	875	38,9
Karjoki	1760	1462	– 298	– 16,9	556	38,3
Evijärvi	3067	2685	– 382	– 12,5	970	36,2
Yhteensä	195615	193977	– 1638	– 0,8	137205	70,7

Etelä-Pohjanmaan taajamien työpaikkakehitys on ollut myönteistä 2000-luvulla. Työpaikkojen määrä on kasvanut tai pysynyt samana vuosina 2000–2012 27 taajamassa, ja 23 taajamassa se on vähentynyt (Liite 2). Yhteensä työpaikkojen määrä on lisääntynyt taajamissa noin 14 %:lla vuodesta 2000.

5. Keskustatoimintojen alueiden määrittely

5.1 Paikkatietoon ja tilastoihin perustuva tarkastelu

Keskustatoimintojen alueiden tarkastelu on toteutettu Etelä-Pohjanmaan YKR-taajamia analysoimalla. Mikäli taajaman alueella sijaitsee keskustatoimintoja, taajama saa keskustatoimintojen alueen kohdemerkinnän.

YKR-taajamat sisältävät keskustatoimintojen alueiden kriteereistä rakennustehokkuuden. YKR-taajamia muodostettaessa on otettu huomioon 1) rakennusten lukumäärä tilastoruudussa, 2) rakennusten kerrosala tilastoruudussa, 3) rakennusten kerrosala naapuriruutujen summana sekä 4) rakennusten kerrosala 1 km etäisyyden sisällä sijaitsevilla tilastoruuduissa. Näillä kaikilla on omat raja-arvovaatimuksensa, joiden perusteella muodostetaan YKR-taajamat niistä alueista, joilla on vähintään 200 asukasta. (SYKE 2013b.)

Tässä selvityksessä on muodostettu Etelä-Pohjanmaan YKR-taajamista listaus. Seuraavassa on esitelty listauksen vaiheet:

- 1) Otettiin tarkastelun piiriin kaikki Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevat YKR-taajamat ja muodostettiin niille keskustatoimintoja kuvaavat muuttujat.
- 2) Määritettiin jokaisen muuttujan suurin arvo, ja annettiin sille arvo 100 %. Muiden taajamien arvoja verrattiin tähän, ja ne saivat prosenttiluvun sen mukaan, miten suuri niiden arvo oli verrattuna suurimpaan arvoon. Tällä tavalla voidaan kuvata myös sitä, miten taajamien koko suhteutuu toisiinsa. Lopuksi laskettiin jokaisen muuttujan osalta prosenttiluvut yhteen.
- 3) Asetettiin taajamat järjestykseen prosenttilukujen mukaan.

5.2 Tarkasteltavat muuttujat

Taajamien tarkasteluun on valittu muuttujia, jotka kuvaavat keskustatoimintojen esiintymistä ja niiden monipuolisuutta taajamassa. Muuttujien valinnassa ja muodostamisessa on käytetty taajamien määritelmistä tulevia kriteereitä, sekä käytetty taustatietona SYKE:n tekemää tilastollista tarkastelua ja käytettyjä muuttujia (Helminen/SYKE 2013a).

Keskustatoimintojen alueiden tarkastelussa käytetyt muuttujat:

- 1) Väestön määrä taajamassa 2013
- 2) Väestötiheys taajamassa 2013
- 3) Palvelualojen työpaikkojen kokonaismäärä (sisältää TOL2008- luokituksen mukaiset seuraavat alat: 1. majoitus- ja ravitsemistoiminta; 2. informaatio ja viestintä; 3. rahoitus- ja vakuutustoiminta; 4. kiinteistöalan toiminta; 5. ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; 6. hallinto- ja tukipalvelutoiminta; 7. julkinen hallinto ja maanpuolustus; 8. koulutus; 9. terveys- ja sosiaalipalvelut; 10. taiteet, viihde ja virkistys; 11. muu palvelutoiminta; 12. kotitaloudet; 13. kansainväliset järjestöt)
- 4) Vähittäiskaupan muuttuja: Vähittäiskaupan työpaikkojen määrä
- 5) Palvelujen monipuolisuusmuuttuja. Kuinka monta alaa seuraavista on edustettuna ruudussa: 1. majoitus- ja ravitsemustoiminta; 2. julkinen hallinto; 3. terveys- ja sosiaalipalvelut; 4. rahoitustoiminta; 5. taide, viihde ja virkistys. Saa vain arvon 0, 20, 40 60, 80 tai 100.

Seinäjoen keskustaajama saa suurimman arvo kaikissa muuttujissa (taulukko 6). Seinäjoen arvo vastaa siis prosenttilukua 100 %. Monipuolisuusmuuttuja saa useissa taajamissa arvon 100 % (eli kaikki viisi tarkasteltavaa toimialaa ovat edustettuna taajamassa).

Taulukko 6. Muuttujien suurimmat arvot. Lähde: YKR/SYKE ja TK 2015.

Muuttuja	Vähittäiskaupan työpaikat (lkm)	Väestö (as)	Väestötiheys (as/km ²)	Palvelutyöpaikat (lkm)	Monipuolisuus (aloista edustet- tuna)
Suurin arvo	1195	47 454	870	13 357	5
Taajama	Seinäjoen kt	Seinäjoen kt	Seinäjoen kt	Seinäjoen kt	Useita

5.3 Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueet

Taajamat on asetettu suuruusjärjestykseen summamuuttujan mukaan, joka on laskettu summaamalla yhteen väestön, väestötiheyden, palvelujen monipuolisuuden, palvelutyöpaikkojen määrän sekä vähittäiskaupan työpaikkojen osuudet muuttujan saamasta suurimmasta arvosta (taulukko 7).

Taulukko 7. Etelä-Pohjanmaan taajamien listaus. (Lähde YKR/SYKE ja TK 2015.)

	Taajama	Kunta	Väestö	Väestö- osuus (%)	Väestötihe- ys (as/km ²)	Väestötihe- ys osuus (%)	Monipuoli- suus osuus (%)	Palvelut osuus (%)	Kauppa osuus (%)	Kokonais- osuus (%)
1	Seinäjoen kt.	Seinäjoki	47 454	100,00	870	100,00	100,00	100,00	100,00	500,00
2	Lapuan kt.	Lapua	10 619	22,38	386	44,40	100,00	14,88	15,19	196,84
3	Kauhajoen kt.	Kauhajoki	8 959	18,88	273	31,39	100,00	16,50	19,95	186,72
4	Ähtärin kt.	Ähtäri	3 632	7,65	469	53,88	100,00	6,37	5,98	173,89
5	Kurikan kt.	Kurikka	6 213	13,09	295	33,92	100,00	10,80	9,10	166,91

6	Kauhavan kt.	Kauhava	5 613	11,83	279	32,07	100,00	11,07	11,00	165,96
7	Alavuden kt.	Alavus	4 070	8,58	339	39,00	100,00	9,81	7,16	164,54
8	Jalasjärven kk.	Jalasjärvi	3 379	7,12	356	40,90	100,00	7,03	8,29	163,33
9	Ilmajoen kk.	Ilmajoki	7 437	15,67	214	24,61	100,00	10,74	8,24	159,25
10	Alajärven kt.	Alajärvi	5 165	10,88	205	23,58	100,00	9,03	11,97	155,46
11	Kuortaneen kk.	Kuortane	1 329	2,80	269	30,95	100,00	3,74	2,05	139,53
12	Ylihärmän kk.	Kauhava	2 238	4,72	237	27,27	100,00	4,76	1,94	138,69
13	Teuvan kk.	Teuva	2 936	6,19	189	21,69	100,00	5,65	3,68	137,21
14	Vimpelin kk.	Vimpeli	2 156	4,54	218	25,10	100,00	2,48	3,53	135,65
15	Alahärmän kk.	Kauhava	2 300	4,85	198	22,75	100,00	2,87	4,81	135,28
16	Ylistaron kk.	Seinäjoki	2 610	5,50	201	23,08	100,00	2,64	3,94	135,17
17	Lappajärven kk.	Lappajärvi	1 480	3,12	215	24,75	100,00	3,63	2,81	134,32
18	Peräseinäjoen kk.	Seinäjoki	1 610	3,39	197	22,61	100,00	2,31	5,17	133,47
19	Isojoen kk.	Isojoki	875	1,84	237	27,28	100,00	1,87	1,79	132,79
20	Soinin kk.	Soini	1 066	2,25	271	31,13	80,00	1,77	2,20	117,35
21	Kortesjärven kk.	Kauhava	601	1,27	214	24,57	80,00	1,39	1,13	108,35
22	Töysän kk.	Alavus	961	2,03	188	21,56	80,00	1,88	0,97	106,44
23	Karjjoen kk.	Karjjoen	556	1,17	165	18,94	80,00	0,96	0,92	101,99

24	Jurvan kk.	Kurikka	1 989	4,19	216	24,89	60,00	2,50	4,35	95,93
25	Tuuri	Alavus	774	1,63	197	22,60	40,00	0,57	29,97	94,78
26	Evijärven kk.	Evijärvi	970	2,04	207	23,79	60,00	2,24	2,40	90,48
27	Lehtimäki	Alajärvi	674	1,42	171	19,68	60,00	1,25	0,72	83,07
28	Ahonkylä	Ilmajoki	1 756	3,70	356	40,89	20,00	0,71	0,41	65,71
29	Halkosaari	Seinäjoki	692	1,46	326	37,44	20,00	0,31	0,10	59,32
30	Heikkilä	Seinäjoki	723	1,52	297	34,10	20,00	0,37	0,00	56,00
31	Tiistenjoki	Lapua	246	0,52	116	13,31	40,00	0,28	0,00	54,11
32	Riskunmäki	Seinäjoki	209	0,44	257	29,58	20,00	0,09	0,05	50,16
33	Alavuden as.seutu	Alavus	1 349	2,84	204	23,41	20,00	0,41	0,41	47,08
34	Jokipii	Jalasjärvi	293	0,62	167	19,25	20,00	0,16	0,00	40,03
35	Luoma-aho	Alajärvi	255	0,54	132	15,13	20,00	0,13	0,00	35,80
36	Mäyry	Kuortane	200	0,42	110	12,69	20,00	0,22	0,05	33,38
37	Knuuttila	Seinäjoki	360	0,76	91	10,51	20,00	0,55	0,00	31,83
38	Kitinoja	Seinäjoki	228	0,48	166	19,07	0,00	0,02	0,05	19,62
39	Päntäne	Kauhajoki	239	0,50	153	17,59	0,00	0,16	0,46	18,72
40	Veneskoski	Seinäjoki	324	0,68	152	17,53	0,00	0,03	0,20	18,45
41	Myllymäki	Ähtäri	254	0,54	127	14,60	0,00	0,05	0,20	15,39

42	Kangas	Kauha- va/Lapua	256	0,54	128	14,72	0,00	0,06	0,00	15,32
43	Äystö	Teuva	281	0,59	118	13,60	0,00	0,07	0,10	14,37
44	Niemenkylä	Kurikka	264	0,56	114	13,13	0,00	0,01	0,00	13,70
45	Munakka	Ilmajoki	217	0,46	105	12,10	0,00	0,04	0,00	12,59
46	Kakkuri	Kurikka	254	0,54	97	11,13	0,00	0,10	0,00	11,77
47	Kainasto	Kauhajoki	213	0,45	90	10,31	0,00	0,06	0,05	10,87
48	Luopa	Kurikka	299	0,63	87	10,00	0,00	0,10	0,05	10,79
49	Perälä	Teuva	415	0,87	84	9,66	0,00	0,12	0,05	10,71
50	Itäkylä	Lappajärvi	215	0,45	80	9,20	0,00	0,07	0,41	10,14

Prosenttiosuuksia tarkastellessa voidaan havaita, että suurempia muutoksia kokonaisuudessa tapahtuu esimerkiksi Isojoen (19.) ja Soinin (20.) kohdalla (ero -15,44 prosenttiyksikköä) sekä Lehtimäen (27.) ja Ahonkylän (28.) välillä (ero -17,36 prosenttiyksikköä). Näissä kohdissa monipuolisuusmuuttujassa tapahtuu muutos. Esimerkiksi jompikumpi näistä kohdista voisi olla sellainen, jonka yläpuolelle jääviä taajamia voitaisiin pitää keskustatoimintojen alueina.

Monet pienet kuntakeskukset ovat melko alhaalla listauksessa, esimerkiksi Soini, Karijoki ja Evijärvi. Näissä kuntakeskuksissa ei ole edustettuna kaikkia keskustatoimintojen alueille ominaisia palveluita, eli vähintään viittä työpaikkaa aiemmin mainituilta aloilta. Väkiluku on melko pieni, ja nämä kuntakeskukset ovat myös vähenevän väestön alueita – Evijärven kirkonkylä menetti väestöstään 4,5 %, Soinin 6,8 % ja Karijoen 13,9 % vuosina 2000 – 2013 (SYKE/YKR ja TK 2014). Toisaalta ne ovat kuntansa hallinnollisia keskuksia. Näiden kuntakeskusten kuulumista keskustatoimintojen alueisiin voidaan pohtia edelleen kaavaratkaisuja harkittaessa.

5.4 Menetelmän pohdintaa

Taajamalistausta tarkastellessa tulee ottaa huomioon se, että menetelmän luonteesta johtuen suuri arvo yhdessäkin muuttujassa voi nostaa taajamaa listassa huomattavan paljon. Mikäli taajaman saama muuttujan arvo on yhdenkin muuttujan osalta lähellä suurinta arvoa, se kasvattaa taajaman kokonaisosuutta nopeasti. Tästä syystä esimerkiksi Ähtäri on korkealla taajamalistauksessa, sillä sen väestötiheys on suhteellisen korkea verrattuna muihin taajamiin (53,88 % Seinäjoen väestötiheydestä). Menetelmän hyvänä puolena voidaan pitää sitä, että sen avulla on mahdollista tarkastella taajamien suhteellista kokoa verrattuna toisiinsa. Tärkeää on kuitenkin huomioida, mistä muuttujista kokonaisosuus muodostuu, ja onko taajaman arvo jossakin muuttujassa niin korkea, että taajama nousee listassa sen vuoksi. Listausta ei tulisikaan suoraan lukea taajamien suuruusjärjestyksenä, vaan huomioiden sijoitukseen johtavien muuttujien arvot. Huomioitavaa on myös se, että listauksen tulos toimii vain kaavamerkintöjen laatimisen taustatietona, ja kaavamerkinnöistä päätetään myöhemmin.

Palvelujen monipuolisuudella on tässä listauksessa suuri merkitys, sillä se saa vain arvon 0, 20, 40, 60, 80 tai 100. Verrattuna muihin muuttujiin sen vaikutus kokonaisosuuteen on siis melko voimakas. Tämä on hyvä huomioida listausta tarkastellessa. Toisaalta suuri osa keskuksista saa tämän muuttujan kohdalla 100 %, joten erot tulevat näkyviin vasta listauksen keskikohdan jälkeen. Pienimpien taajamien monipuolisuuden prosenttiluku on puolestaan 0 %.

Prosenttiosuuksia tarkasteltaessa saadaan myös tietoa taajaman ominaisuuksista. Esimerkiksi listassa toisen olevan Lapuan palvelualueiden ja vähittäiskaupan työpaikkojen osuus on seuraavana listassa olevaa Kauhajokea pienempi. Tämä lienee seurausta Lapuan läheisyydestä Seinäjokeen ja voimakkaasta työvoiman ja asiointien suuntautumisesta Lapualta Seinäjoelle. Tuurilla taas on suuri vähittäiskaupan työpaikkojen osuus, mutta toimintojen monipuolisuusmuuttujan alhainen arvo pudottaa sitä listauksessa alaspäin.

6. Seinäjoen keskustatoimintojen alueen rajaaminen

6.1 Paikkatietoon ja tilastoihin perustuva tarkastelu

Seinäjoen keskustatoimintojen aluerajaus määriteltiin keskustahakuisten toimintojen avulla. Lähtökohtana käytettiin Seinäjoen keskustaajamaa, jonka alueelta rajattiin keskustatoimintoja sisältävä alue. Aineistoina käytettiin YKR-aineistosta työpaikkatietoja (vuodelta 2012), väestötietoja (2013) ja rakennustietoja (2013).

YKR-aineistosta käytettiin 250x250 metrin kokoisia tilastoruutuja. Taajamia on tarkasteltu ruutukohtaisesti; 250x250 metrin ruuduille on laskettu muuttujia, joista riittävän monen tulee ylittää tietty raja-arvo, jotta ruutu otetaan mukaan keskustatoimintojen alueen rajaukseen.

6.2 Tarkasteltavat muuttujat

Keskustahakuisiksi toiminnoiksi määriteltiin väestön määrä ja väestötiheys, työpaikat palvelualoilla, vähittäiskaupan työpaikat, rakennustehokkuus- ja tapa sekä toimintojen monipuolisuus, jota tarkasteltiin työpaikkojen monipuolisuuden kautta. Muuttujien arvoja verrattiin Seinäjoen YKR-keskustaajaman ruutujen arvojen jakaumiin.

Seuraavassa on lueteltu ne muuttujat, joiden avulla keskustatoimintojen alue on rajattu:

- 1) Väestö: Valittiin ruudut, jotka ovat väestön jakauman ylimmässä 30 %:ssa (eli ruudussa on vähintään 93 asukasta).
- 2) Palvelutyöpaikat: Valittiin ruudut, joissa on vähintään viisi (5) palvelualojen työpaikkaa. Palvelualat: TOL2008- luokituksen mukaiset seuraavat alat: 1. majoitus- ja ravitsemistoiminta; 2. informaatio ja viestintä; 3. rahoitus- ja vakuutustoiminta; 4. kiinteistöalan toiminta; 5. ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; 6. hallinto- ja tukipalvelutoiminta; 7. julkinen hallinto ja maanpuolustus; 8. koulutus; 9. terveys- ja sosiaalipalvelut; 10. taiteet, viihde ja virkistys; 11. muu palvelutoiminta; 12. kotitaloudet; 13. kansainväliset järjestöt.

3) Vähittäiskaupan työpaikat: Valittiin ruudut, joissa on vähintään yksi (1) vähittäiskaupan työpaikka.

4) Rakennustehokkuus: Valittiin ruudut, jotka ovat rakennuspinta-alan jakauman ylimmässä 30 %:ssa (eli ruudussa on vähintään 12902 m² rakennusala).

5) Monipuolisuus: Valittiin ruudut, jotka täyttävät palvelujen monipuolisuusehdon: vähintään yksi työpaikka vähintään kahdella seuraavista keskustahakuisista aloista: 1. Majoitus- ja ravitsemustoiminta; 2. julkinen hallinto; 3. Terveys- ja sosiaalipalvelut; 4. Rahoitustoiminta; 5. Taide, viihde ja virkistys, 6. Koulutus

6) Rakennustapa: Valittiin ruudut, joissa vähintään 50 % asuintalosta on asuinkerrostaloalaa. Kerrostaloasuminen on kaupungin keskustalle tyypillinen asumismuoto.

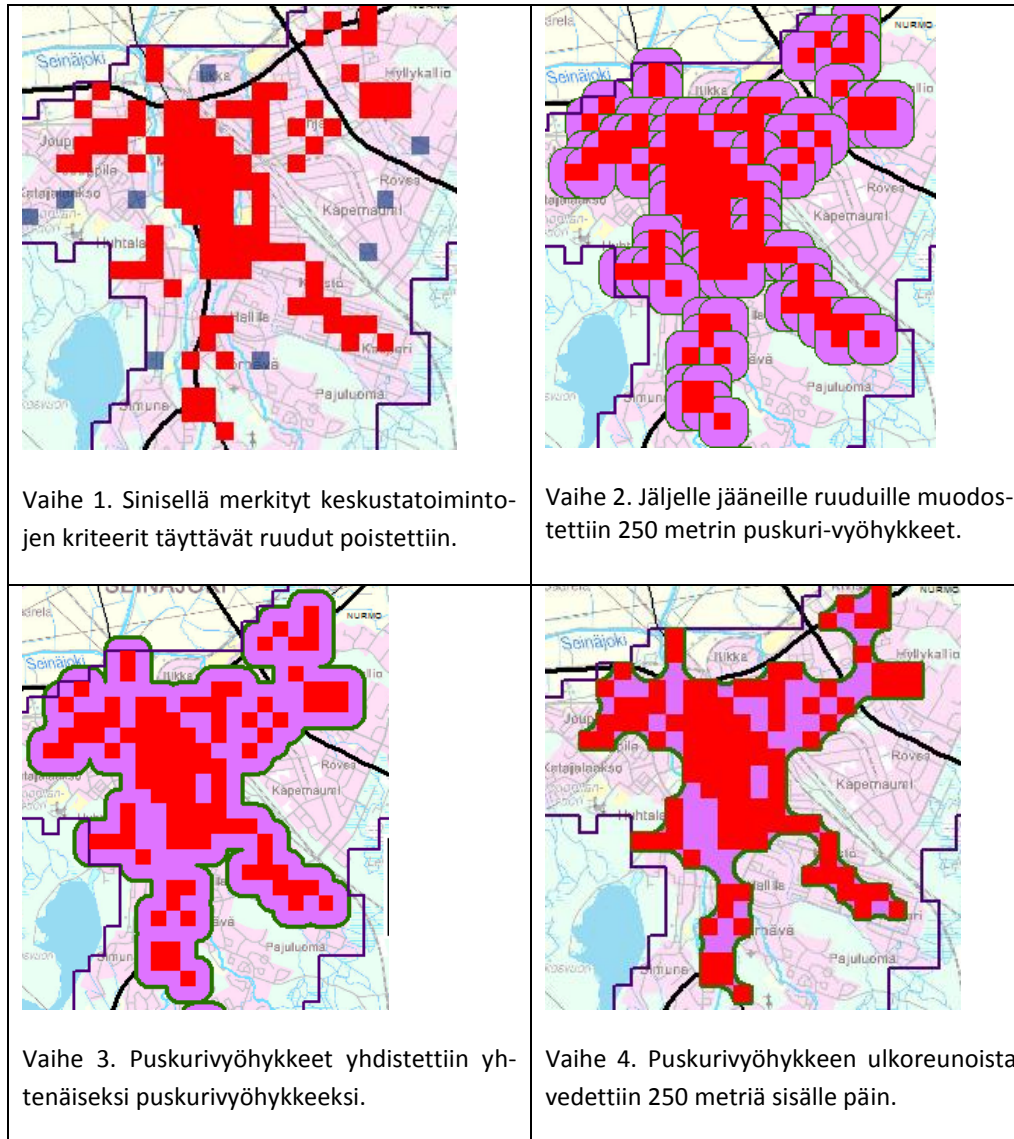
Muuttujien raja-arvot on esitelty myös oheisessa taulukossa (taulukko 8).

Taulukko 8. Seinäjoen keskustatoimintojen muuttujien raja-arvot. Ruudussa tulee olla vähintään arvon osoittama määrä muuttujaa x, jotta ruutu on muuttujan osalta keskustatoiminnoille ominainen.

Muuttuja	Raja-arvo
Väestö	93 asukasta
Palvelutyöpaikat	5 työpaikkaa
Vähittäiskaupan työpaikat	1 työpaikka
Rakennustehokkuus	12902 m ² rakennuspinta-alaa
Monipuolisuus	vähintään 1 työpaikka 2/6 aloista
Rakennustapa	50 % asuintalosta asuinkerrostaloalaa

Mikäli edellä mainituista ehdoista täyttyi ruudun kohdalla vähintään kolme kuudesta, niin ruudun katsottiin kuuluvan keskustatoimintojen alueeseen. Tavoitteena oli muodostaa keskustatoimintojen kriteerit täyttävistä ruuduista (ja niiden väliin jäävistä korkeintaan kahden ruudun kokoisista alueista) yhtenäinen alue, minkä vuoksi muodostettiin puskurivyöhyke. Seuraavassa on esitetty puskurivyöhykkeen muodostaminen vaiheittain havainnekuvin ja selittävin tekstein (kuva 6). Puskurivyöhyke on laskettu YKR-ruuduille, ja vyöhyke on myös punaisten keskustatoimintojen kriteerit täyttävien ruutujen alla. Tässä on esitetty YKR-ruudut vyöhykkeen päällä, jotta menetelmän kuvaaminen olisi mahdollisimman havainnollistavaa.

Ensimmäiseksi poistettiin yksittäiset ruudut, millä tarkoitetaan tässä sellaisia ruutuja, jotka eivät koskeneet muita ruutuja edes kulmistaan (vaihe 1). Kriteerit täyttävälle 250x250 metrin YKR-ruuduille muodostettiin 250 metrin puskurivyöhykkeet (vaihe 2), jotka yhdistettiin toisiinsa (vaihe 3). Näin lasketusta puskurivyöhykkeestä muodostui melko laaja, ja se ylitti YKR-taajamarajauksen, joten muodostuneen puskurivyöhykkeen ulkorajoista vedettiin sisälle päin YKR-ruudun sivun pituinen matka ja alkuperäinen puskurointietäisyys, 250 metriä.

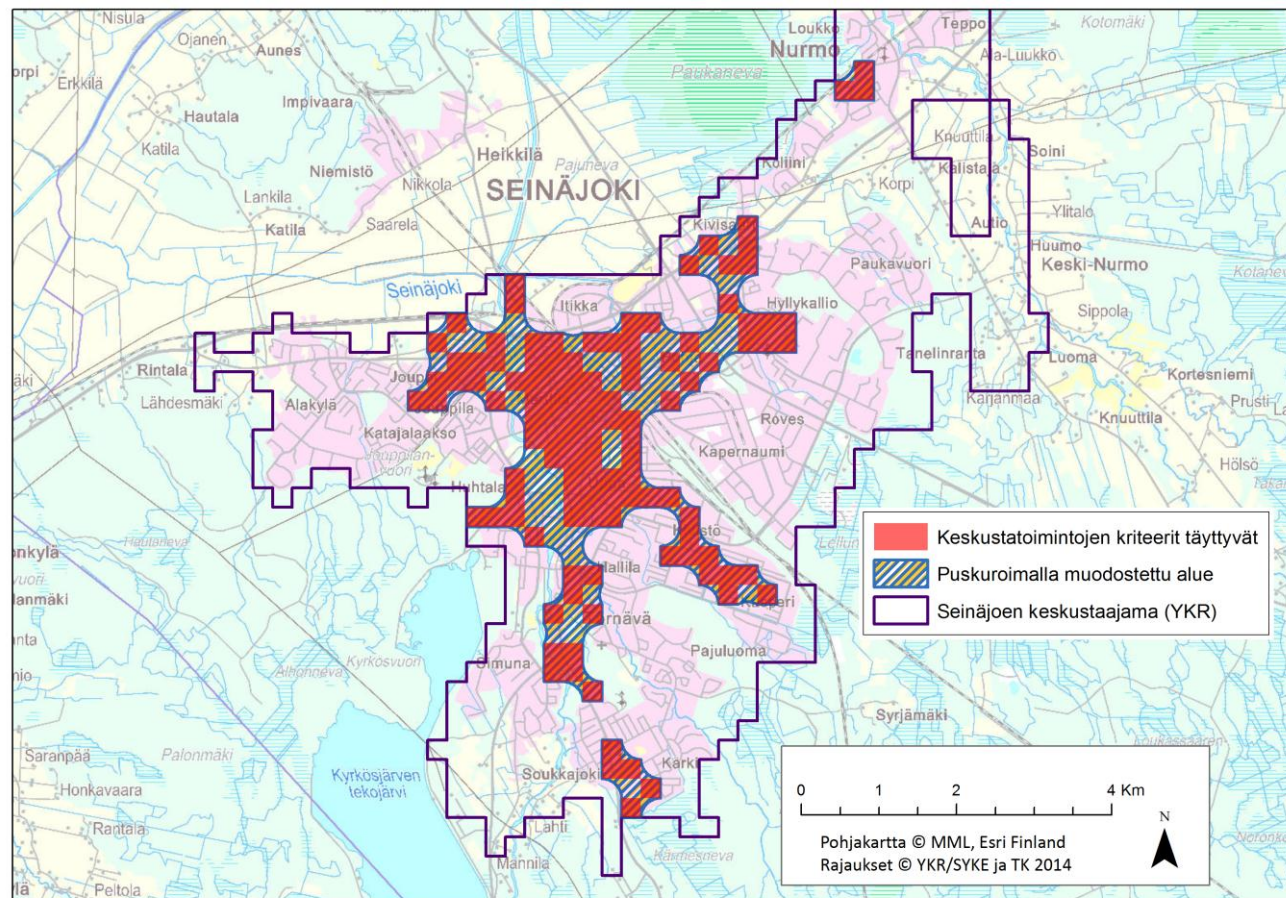

Kuva 6. Havainnekuvasarja keskustatoimintojen kriteerien täyttävien ruutujen puskurivyöhykkeen muodostamisen vaiheista.

Puskurivyöhykkeen muodostamisen seurauksena keskustatoimintojen kriteerit täyttävien ruutujen väliin jääneet enintään 500x500 metrin kokoiset alueet liitettiin yhtenäiseen alueeseen. Muodostunut alue on tämän analyysin tulos keskustatoimintojen alueesta.

6.3 Seinäjoen keskustatoimintojen aluerajaus

Analyysin tulos on esitetty alla olevassa kuvassa (Kuva 7).

Kuva 7. Seinäjoen keskustatoimintojen alue. Punaiset ruudut täyttävät keskustatoimintojen alueelle asetetut ehdot. Rasteroitu alue on muodostettu laskemalla 250 metrin puskurivyöhykkeet punaisille ruuduille ja yhdistämällä ne. Tämän jälkeen muodostetun alueen ulkoreunoista on vedetty 250 metriä sisälle päin.

Puskurivyöhykkeen muodostamisen seurauksena syntyneen yhtenäisen alueen pinta-ala on 10,57 neliökilometriä (km²). Rajauksen sisällä asuu 18 085 asukasta ja työpaikkoja alueelle sijoittuu yhteensä 13 191. Alue käsittää Seinäjoen ydinkeskustan ja sitä ympäröivän alueen, ja siitä lähtee haarautumia Törnävälle, Kasperiin ja Hyllykallioon/Kivisaareen. Keskustatoimintojen ehdot täyttäviä ruutuja on analyysin mukaan myös erillisillä pienialaisilla alueilla Kärjessä ja vanhassa Nurmon keskustassa. Erityisesti Törnävä, Kasperin ja Kärki ovat pääasiassa asuinalueita. Laajempi yhtenäinen alue, jonka voi ajatella muodostavan ”todellisen toiminnallisen keskusta-alueen”, käsittää ydinkeskustan lisäksi Joupin, Marttilan ja Pohjan alueet, sekä Upan ja Huhtalan keskussairaalan alueen.

7. Yhteenveto

Tämän selvityksen tavoitteena oli tuottaa tietoa Etelä-Pohjanmaan YKR-taajamista keskustatoimintojen alueiden määrittämisen tueksi. Aihetta pohjustettiin käsittelemällä keskusverkkoon liittyvää lainsäädäntöä ja termejä, sekä keskusverkon aiempia määrittelyjä. Sen jälkeen tarkasteltiin taajamia yleisesti, ja erityisesti Etelä-Pohjanmaan taajamien viimeaikaista väestö- ja työpaikkakehitystä. Etelä-Pohjanmaan väestö on keskittymässä suurempiin keskuksiin, kuten Seinäjoen ja Lapuan keskustaajamiin. Erityisesti Seinäjoen läheisyydessä sijaitsevat pienet taajamat ovat kasvaneet. Myös Lapuan kasvuun vaikuttaa Seinäjoen läheisyys. Useat maakunnan reuna-alueiden keskustaajamat ja kirkonkylät ovat menettäneet väestöään, ja niiden säilyttäminen elinvoimaisina asettaa haasteen tulevaisuudelle.

YKR-taajamat valittiin keskusverkkokoanalyysin lähtökohdaksi, ja paikkatieto- sekä tilastollista tarkastelua hyödyntäen listattiin maakunnan YKR-taajamat järjestykseen perustuen YKR-aineiston työpaikka- ja väestötietoihin. Tätä listausta voidaan myöhemmin käyttää taustatietona, kun päätetään keskustatoimintojen alueiden kaavamerkinnöistä. Listauksessa Seinäjoki erottui selkeästi muita taajamia vahvempana maakuntakeskuksena. Selvityksen tavoitteena oli tuottaa taustatietoja kaavaratkaisuihin, mutta jättää lopulliset päätökset ja esimerkiksi keskusluokkien määrittely kaavoittajille. Näin ollen YKR-taajamat listattiin valittujen keskustatoimintojen alueita kuvaavien muuttujien osalta, mutta selvityksessä ei oteta kantaa siihen, mitkä taajamat osoitetaan keskustatoimintojen alueiksi maakuntakaavassa.

Seinäjoen keskustatoimintojen aluerajaus määritettiin paikkatietomenetelmin ruututasoisen tarkastelun avulla. Lähtötietoina käytettiin YKR-aineiston työpaikka-, väestö- ja rakennustietoja. Analyysin tuloksena on yhtenäinen alue, joka kattaa Seinäjoen ydinkeskustan ympäristöineen, ja josta lähtee haarautumia koillisen, kaakon ja etelän suuntaan. Rajausta voidaan hyödyntää taustatietona, kun päätetään Seinäjoen keskustatoimintojen alueen rajauksesta maakuntakaavassa.

8. Lähteet

Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkon nykytila ja mitoitusarpeet 2030. Etelä-Pohjanmaan liitto 2013/2015. 107 s.

Helminen/SYKE (2013). Helminen, V./Suomen ympäristökeskus (2013) [Viitattu 17.2.2015.]. Keskusta-alueiden ra-
jausmenetelmä. Saantitapa: Ymparisto.fi > Elinympäristö ja kaavoitus > Yhdyskuntarakenne > Palvelut >
Kaupan tietopankki > Aluerajaukset.

Jauhiainen, J. S. (2011). Monta monikeskuksisuutta. Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 6/2011. 42 s.

Kuntaliiton www-sivut. Liite kuntajaon muutokset 1922–2014 [Viitattu 2.3.2015.]. Saantitapa:
<http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/kuntaliitokset/aiemmatkuntaliitokset/Sivut/default.aspx>

Mikkonen, K. (2009). Keskus- ja vaikutusalue tutkimus Suomessa. Teoksessa Virkkala, S. & R. Koski (toim.): Yhteiskun-
tamaantieteen maailma. Vaasan yliopiston julkaisuja, Opetusjulkaisuja 59, Aluetiede 5. 90 s.

MRL 24 § ja MRL 28 §. Maankäyttö- ja rakennuslaki [Viitattu 2.3.2015.]. Saantitapa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Ollikainen, T., Keskinen, M., Koski, K. ja A. Koskela (2011). Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 -selvitys
(2011/2015). Etelä-Pohjanmaan liitto & FCG. 87 s.

Ollikainen, T. & M. Pohjola (2014). Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset, loppuraportti (2014). Seinäjoen kaupunki &
FCG. 73 s.

- Rissanen, R., Rehunen, A., Kalenoja, H., Ahonen, O., Mäkelä, T., Rantala, J. & M. Pöllänen (2013). ALLI-kartasto. Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus. Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto, Helsinki 2013. 201 s.
- SYKE 2013a. Metatietopalvelu. Suomen ympäristökeskus [Viitattu 17.2.2015.]. Saantitapa: <http://metatieto.ymparisto.fi:8080/geoportal/catalog/search/resource/details.page?uuid=%7bCB02E608-6E6B-417E-87DA-BD7C8CB53712%7d>
- SYKE 2013b. Taajamakaavio. Suomen ympäristökeskus [Viitattu 17.2.2015.] Saantitapa: <http://geoportal.ymparisto.fi/meta/julkinen/dokumentit/Taajamakaavio.pdf>
- Vesala, S., Helminen, V. ja A. Rehunen (2014). Keskusverkko kartalle (KEKA) – projekti. Suomen ympäristökeskus, Ympäristöpolitiikkakeskus. 26 s.
- VN 13.11.2008. Valtioneuvoston päätös 2008 (VAT). Valtioneuvoston päätös valtakunnallisten alueidenkäyttötavotteiden tarkistamisesta 13.11.2008. Ympäristöministeriö, Helsinki. 19 s.
- Ympäristöministeriö 2013. Vähittäiskaupan suuryksiköiden kaavoitus. Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2013. Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto, Helsinki. 98 s.
- Tilastot ja paikkatietoaineistot:*
- Kaupan tietopankki (SYKE)
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 25.3.2015]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>
- Yhdyskuntarakenteen seurantarjestelmä (YKR). SYKE & Tilastokeskus 2015.

9. Liitteet

Liite 1. Etelä-Pohjanmaan taajamien väestökehitys 2000–2013

Taulukko 9. Etelä-Pohjanmaan taajamien väestökehitys 2000–2013. (Lähde YKR/SYKE ja TK 2015).

Taajama	Kunta	Väestö 2000	Väestö 2013	Muutos 2000–2013	Muutos (%) 2000–2013
Seinäjoen kt.	Seinäjoki	38 137	47 454	9317	24,4
Lapuan kt.	Lapua	9 430	10 619	1189	12,6
Kauhajoen kt.	Kauhajoki	8 870	8 959	89	1,0
Ilmajoen kk.	Ilmajoki	7 470	7 437	– 33	– 0,4
Kurikan kt.	Kurikka	6 190	6 213	23	0,4
Kauhavan kt.	Kauhava	5 960	5 613	– 347	– 5,8
Alajärven kt.	Alajärvi	5 312	5 165	– 147	– 2,8
Alavuden kt.	Alavus	4 040	4 070	30	0,7
Ähtärin kt.	Ähtäri	4 061	3 632	– 429	– 10,6
Jalasjärven kk.	Jalasjärvi	3 316	3 379	63	1,9
Teuvan kk.	Teuva	3 286	2 936	– 350	– 10,7
Ylistaron kk.	Seinäjoki	2 746	2 610	– 136	– 5,0
Alahärmän kk.	Kauhava	2 476	2 300	– 176	– 7,1
Ylihärmän kk.	Kauhava	2 261	2 238	– 23	– 1,0
Vimpelin kk.	Vimpeli	2 318	2 156	– 162	– 7,0
Jurvan kk.	Kurikka	2 235	1 989	– 246	– 11,0
Ahonkylä	Ilmajoki	1 039	1 756	717	69,0
Peräseinäjoen kk.	Seinäjoki	1 724	1 610	– 114	– 6,6
Lappajärven kk.	Lappajärvi	1 666	1 480	– 186	– 11,2
Alavuden as.seutu	Alavus	1 679	1 349	– 330	– 19,7
Kuortaneen kk.	Kuortane	1 460	1 329	– 131	– 9,0
Soinin kk.	Soini	1 144	1 066	– 78	– 6,8
Evijärven kk.	Evijärvi	1 016	970	– 46	– 4,5

Töysän kk.	Alavus	1 060	961	– 99	– 9,3
Isojoen kk.	Isojoki	964	875	– 89	– 9,2
Tuuri	Alavus	562	774	212	37,7
Heikkilä	Seinäjoki	519	723	204	39,3
Halkosaari	Seinäjoki	411	692	281	68,4
Lehtimäki	Alajärvi	822	674	– 148	– 18,0
Kortesjärven kk.	Kauhava	693	601	– 92	– 13,3
Karijoen kk.	Karjajoki	646	556	– 90	– 13,9
Perälä	Teuva	526	415	– 111	– 21,1
Knuuttila	Seinäjoki	269	360	91	33,8
Veneskoski	Seinäjoki	231	324	93	40,3
Luopa	Kurikka	296	299	3	1,0
Jokipii	Jalasjärvi	338	293	– 45	– 13,3
Äystö	Teuva	273	281	8	2,9
Niemenkylä	Kurikka	338	264	– 74	– 21,9
Kangas	Kauhava/Lapua	286	256	– 30	– 10,5
Luoma-aho	Alajärvi	233	255	22	9,4
Kakkuri	Kurikka	306	254	– 52	– 17,0
Myllymäki	Ähtäri	329	254	– 75	– 22,8
Tiistenjoki	Lapua	291	246	– 45	– 15,5
Päntäne	Kauhajoki	280	239	– 41	– 14,6
Kitinoja	Seinäjoki	200	228	28	14,0
Munakka	Ilmajoki	218	217	– 1	– 0,5
Itäkylä	Lappajärvi	258	215	– 43	– 16,7
Kainasto	Kauhajoki	255	213	– 42	– 16,5
Riskunmäki	Seinäjoki	175	209	34	19,4
Mäyry	Kuortane	241	200	– 41	– 17,0
Yhteensä		128 856	137 208	8352	6,5

Liite 2. Etelä-Pohjanmaan taajamien työpaikkakehitys 2000–2012

Taulukko 10. Etelä-Pohjanmaan taajamien työpaikkakehitys 2000–2012. (Lähde YKR/SYKE ja TK 2015).

Taajama	Kunta	Työpaikat 2000	Työpaikat 2012	Muutos	Muutos (%)
Seinäjoen kt.	Seinäjoki	17 278	23 307	6029	34,89
Kauhajoen kt.	Kauhajoki	4 000	4 419	419	10,48
Lapuan kt.	Lapua	3 219	3 611	392	12,18
Kurikan kt.	Kurikka	2 760	2 798	38	1,38
Kauhavan kt.	Kauhava	2 628	2 628	0	0,00
Ilmajoen kk.	Ilmajoki	2 169	2 387	218	10,05
Alajärven kt.	Alajärvi	2 198	2 197	– 1	– 0,05
Alavuden kt.	Alavus	1 558	1 896	338	21,69
Ylihärmän kk.	Kauhava	1 572	1 689	117	7,44
Jalasjärven kk.	Jalasjärvi	1 379	1 646	267	19,36
Ähtärin kt.	Ähtäri	1 647	1 474	– 173	– 10,50
Teuvan kk.	Teuva	1 290	1 173	– 117	– 9,07
Alahärmän kk.	Kauhava	1 062	1 143	81	7,63
Ylistaron kk.	Seinäjoki	891	840	– 51	– 5,72
Vimpelin kk.	Vimpeli	885	816	– 69	– 7,80
Peräseinäjoen kk.	Seinäjoki	878	809	– 69	– 7,86
Lappajärven kk.	Lappajärvi	747	751	4	0,54
Kuortaneen kk.	Kuortane	757	748	– 9	– 1,19
Tuuri	Alavus	568	737	169	29,75
Jurvan kk.	Kurikka	856	700	– 156	– 18,22
Evijärven kk.	Evijärvi	414	501	87	21,01
Soinin kk.	Soini	454	452	– 2	– 0,44
Alavuden as.seutu	Alavus	818	435	– 383	– 46,82
Töysän kk.	Alavus	350	381	31	8,86
Isojoen kk.	Isojoki	399	364	– 35	– 8,77
Kortesjärven kk.	Kauhava	361	321	– 40	– 11,08

Lehtimäki	Alajärvi	321	253	– 68	– 21,18
Karijoen kk.	Karjajoki	228	245	17	7,46
Luoma-aho	Alajärvi	226	242	16	7,08
Jokipii	Jalasjärvi	212	204	– 8	– 3,77
Ahonkylä	Ilmajoki	98	172	74	75,51
Kangas	Kauhava/Lapua	134	150	16	11,94
Luopa	Kurikka	57	127	70	122,81
Perälä	Teuva	45	125	80	177,78
Mäyry	Kuortane	36	112	76	211,11
Heikkilä	Seinäjoki	95	103	8	8,42
Knuuttila	Seinäjoki	45	95	50	111,11
Äystö	Teuva	64	70	6	9,38
Tiistenjoki	Lapua	51	69	18	35,29
Halkosaari	Seinäjoki	30	63	33	110,00
Kakkuri	Kurikka	46	58	12	26,09
Itäkylä	Lappajärvi	68	56	– 12	– 17,65
Myllymäki	Ähtäri	65	45	– 20	– 30,77
Päntäne	Kauhajoki	41	39	– 2	– 4,88
Niemenkylä	Kurikka	45	35	– 10	– 22,22
Veneskoski	Seinäjoki	29	28	– 1	– 3,45
Kainasto	Kauhajoki	44	27	– 17	– 38,64
Riskunmäki	Seinäjoki	28	25	– 3	– 10,71
Munakka	Ilmajoki	22	8	– 14	– 63,64
Kitinoja	Seinäjoki	10	7	– 3	– 30,00
Yhteensä		53 178	60 581	7403	13,92

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

WWW.EPLIITTO.FI

